

การแต่งกายไว้ทุกข์ในพิธีศพและในชีวิตประจำวัน

นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของปวงชนชาวไทย ฝันร้ายที่หลายคนภาวนาอย่าให้เป็นเรื่องจริง หนึ่งซึ่งชาวไทยปฏิบัติกันได้ตอนนี้ คือการน้อมถวายความจงรักภักดีด้วยการแต่งกายถวายความอาลัยด้วยเสื้อผ้าชุดดำแบบสุภาพ เพื่อให้การแต่งกายไว้ทุกข์เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต เป็นไปด้วยความเหมาะสมและสอดคล้องกับระเบียบการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพ พุทธศักราช 2484 จึงเห็นสมควรกำหนดการแต่งกายของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไว้ดังนี้

1. กรณีไปร่วมงานพระราชพิธีพระบรมศพ ให้ข้าราชการแต่งเครื่องแบบตามหมายรับสั่งหรือหมายกำหนดการของพระราชวัง โดยให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำ ขนาดกว้างระหว่าง 7 ถึง 10 เซนติเมตร พันแขนเสื้อเบื้องบน

2. กรณีไม่ได้ร่วมงานพระราชพิธีพระบรมศพ

2.1 กรณีแต่งเครื่องแบบปฏิบัติราชการ (เครื่องแบบสีทากีคอพับ และเครื่องแบบสีทากีคอแบะ) การแต่งเครื่องแบบไม่ต้องใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำดังกล่าวพันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

2.2 กรณีการแต่งกายทั่วไป ในการปฏิบัติราชการ

2.2.1 ข้าราชการชาย ให้แต่งด้วยเสื้อเชิ้ตสีขาวหรือสีดำ ผูกเนคไทค์สีดำ หากจะสวมเสื้อสูทหรือเสื้อคลุมให้ใช้สีดำ โดยอาจใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำดังกล่าวพันแขนเสื้อเบื้องบนได้ตามสมควร

2.2.2 ข้าราชการหญิง ให้แต่งกายสุภาพตามรัฐพิธี โดยให้ใช้เครื่องดำล้วน

3. กรณีข้าราชการที่มีกฎหมายกำหนดไว้อย่างอื่นเป็นการเฉพาะให้แต่งกายตามนั้น

4. กรณีการแต่งกายของพนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ให้อนุโลมตามข้อ 1 และข้อ 2 โดยสำหรับประชาชนทั่วไป เมื่อไปร่วมงานพระราชพิธีพระบรมศพ เข้าถวายสักการะเบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ กราบถวายบังคมพระบรมศพ ควรแต่งกายดังนี้

1. ชาย – แต่งเชิ้ตขาว เนคไทดำ กางเกงดำ รองเท้า-ถุงเท้าดำ ถ้าสวมสูท สวมสูทดำ สวมปลอกแขนทุกข์ที่แขนซ้ายเหนือข้อศอก

2. หญิง – แต่งชุดกระโปรงดำล้วน แบบสุภาพ รองเท้าหุ้มส้น ถ้าสวมสูท สวมสูทดำ สวมปลอกแขนทุกข์ที่แขนซ้ายเหนือข้อศอก (แบบสุภาพ หมายถึงไม่สายเดี่ยว มีแขนเสื้อ กระโปรงคลุมเข้า ไม่สั้น ไม่เต่อ ไม่เวยลวย ไม่รัด ไม่ซีทรู)ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือการแต่งกายไว้ทุกข์ในพิธีศพแบบทางการทั้งทางการ กรณีที่

ต้องแต่งชุดดำไปทำงานนอกจากข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควรแต่งด้วยเสื้อผ้าสีดำ เรียบทั้งชุด หากไม่มีชุดดำสามารถใส่สีขาว สีเทาและกรมท่าแบบเรียบๆ ได้ ติดริบบิ้นหรือแถบผ้าไว้ทุกข์และ นำเครื่องประดับที่เป็นตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ของพระบรมวงศานุวงศ์ที่ยังมีชีวิตมาติดประดับบนเสื้อผ้า เช่น เข็มอักษรพระนาม, เข็มกลัดตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ เป็นต้น

แนวทางการแต่งกายไว้ทุกข์ของข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณี ไปด้วย งานพระราชพิธีพระบรมศพ	กรณี ไม่ได้ร่วม งานพระราชพิธีพระบรมศพ		
 <p data-bbox="277 1093 635 1263">ข้าราชการแต่งเครื่องแบบตามหมายรับสั่ง หรือหมายกำหนดการของพระราชวัง โดยให้ใช้ผ้าสีดหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำ ขนาดกว้าง 7 - 10 ซม. พันแขนซ้าย</p>	 <p data-bbox="683 958 884 990">เครื่องแบบปฏิบัติราชการ</p> <p data-bbox="683 1016 884 1227">กรณีแต่งเครื่องแบบสีทึบก็ คอพับและกอบนระ ไม่ต้องใช้ผ้าสีดหลาด หรือผ้าโปร่งสีดำ พันแขนเสื้อซ้าย</p>	 <p data-bbox="970 958 1091 990">แต่งกายทั่วไป</p> <p data-bbox="932 1016 1129 1263">ข้าราชการชาย ไม่แต่งกายด้วย เสื้อเชิ้กขาวหรือสีดำ ผูกเนกไทสีดำ เพื่อจุดหรือติดเสื้อคลุมผ้าสีด โดยจริงใช้ผ้าสีดหลาด หรือผ้าโปร่งสีดำทับแบบเนื้อขาว ตามสมควร</p>	 <p data-bbox="1203 958 1315 990">แต่งกายทั่วไป</p> <p data-bbox="1171 1016 1353 1205">ข้าราชการหญิง ให้แต่งกาย สุภาพตามรัฐพิธี โดยให้ใช้เครื่องดำล้วน</p>

แนวทาง เรื่อง การแต่งกายไว้ทุกข์เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต

ตามที่ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร สวรรคต ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ และรัฐบาลได้กำหนดให้ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้ทุกข์มีกำหนด ๑ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นต้นไป นั้น

เพื่อให้การแต่งกายไว้ทุกข์เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสวรรคต เป็นไปด้วยความเหมาะสม และสอดคล้องกับระเบียบการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพ พุทธศักราช ๒๕๕๔ จึงเห็นสมควรกำหนดการแต่งกายของข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไว้ดังนี้

๑. กรณีไปร่วมงานพระราชพิธีพระบรมศพ

ให้ข้าราชการแต่งเครื่องแบบตามหมายรับสั่งหรือหมายกำหนดการของพระราชวัง โดยให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำ ขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร หันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

๒. กรณีไม่ได้ร่วมงานพระราชพิธีพระบรมศพ

๒.๑ กรณีแต่งเครื่องแบบปฏิบัติราชการ (เครื่องแบบสีทากีคอทับ และเครื่องแบบสีทากีคอแบะ) การแต่งเครื่องแบบไม่ล่องใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำดังกล่าวหันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

๒.๒ กรณีการแต่งกายทั่วไป ในการปฏิบัติราชการ

๒.๒.๑ ข้าราชการชาย ให้แต่งกายด้วยเสื้อเชิ้ตสีขาวหรือสีฟ้า ผูกเนคไทด์สีฟ้า หากจะสวมเสื้อสูทหรือเสื้อคลุมให้ใช้สีฟ้า โดยอาจใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งสีดำดังกล่าวหันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบนได้ตามสมควร

๒.๒.๒ ข้าราชการหญิง ให้แต่งกายสุภาพตามรัฐพิธี โดยให้ใช้เครื่องสำอาง

๓. กรณีข้าราชการที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะให้แต่งกายตามนั้น

๔. กรณีการแต่งกายของพนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น ให้อนุโลมตามข้อ ๑ และข้อ ๒

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙

ประกาศสำนักจุฬาราชมนตรี

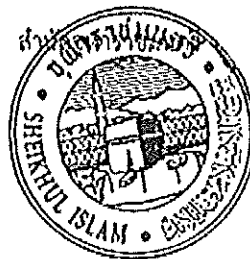
เรื่อง แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้นับถือศาสนาอิสลามต่อการสวรรคตของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี
จักรีนฤเบศร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร

สำนักจุฬาราชมนตรี ขอประกาศให้พี่น้องชาวไทยมุสลิมทราบโดยทั่วกันว่า การเสด็จ
สวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤเบศร
สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ถือเป็นความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของปวงชนชาวไทยและแผ่นดิน
สยาม ยิ่งความโศกเศร้าโศกอย่างยิ่งต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เสด็จองค์อัครศาสนูปถัมภก
ผู้ทรงพระคุณอันใหญ่หลวงต่อศาสนาอิสลามและพสกนิกรชาวไทยมุสลิมอย่างหาที่สุดมิได้
สำนักจุฬาราชมนตรี จึงขอเชิญชวนพี่น้องชาวไทยมุสลิมร่วมน้อมถวายอาลัยพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว ตามแนวทางปฏิบัติที่ทบัญญัติศาสนาอิสลามอนุญาต ดังนี้

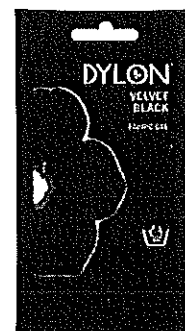
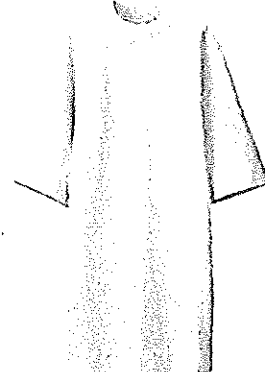
๑. ชำราชากร และประชาชนทั่วไป ให้แต่งกายสุภาพแบบธรรมดาทั่วไปที่ไม่ดูฉูดฉาด
๒. อ่านคำถวายอาลัยสำนักในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่มีต่อพสกนิกรมุสลิมใน
เวลาก่อนละหมาดวันศุกร์
๓. นำเสนอกุศุบบะห์ (ธรรมกถา) วันศุกร์ เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระองค์
๔. จัดกิจกรรม นิทรรศการเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจด้านศาสนาอิสลาม
๕. เจริญรอยตามพระยุคลบาท สืบสานพระราชปณิธานเพื่อนำมาซึ่งความสมบูรณ์
พูนสุขและความเจริญรุ่งเรืองของราชอาณาจักรไทยสืบไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๙

หากไม่มีชุดดำ

- ใส่ชุดขาว เทา
กรมท่าแบบเรียบๆ
- ติดริบบิ้น
หรือแถบผ้าไว้ทุกซ์
ชุดยูนิฟอร์มก็ติด
ริบบิ้นได้
- ย้อมผ้าให้เป็นสีดำ

อนึ่ง สำหรับการใช้ถ้อยคำเพื่อความอาลัยถวาย ให้ใช้ว่า “ปวงข้าพระพุทธเจ้า ขอน้อมเกล้าน้อม
กระหม่อมระลึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ข้าพระพุทธเจ้า ___[ชื่อ]___” โดยไม่ต้องมีด้วยเกล้าด้วย
กระหม่อม ขอเดชะ สามารถติดตามข่าวสารของสำนักราชเลขาธิการ ในพระบรมมหาราชวัง ได้ที่
<https://www.facebook.com/infodivohm/>

ดังนั้น การที่มีผู้บอกในหลาย ๆ เว็บไซต์และบล็อกว่าเพราะเป็นพสกนิกรซึ่งต่ำศักดิ์กว่าพระบรมศพ จึง
ต้องแต่งชุดขาวไปร่วมงานพระราชพิธีพระบรมศพนั้น จึงเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เป็นธรรมเนียมสมัย
โบราณอันไม่ได้ปฏิบัติตามนั้นแล้ว จึงขอให้เป็นที่เข้าใจโดยทั่วกันว่าธรรมเนียมปัจจุบันในการแต่งกายไว้ทุกข์
ในพิธีศพ ให้แต่งชุดดำโดยทั่วกัน ดังจะเห็นได้จากการแต่งพระองค์ของเจ้านาย

ทั้งนี้ เพื่อเป็นเกร็ดความรู้ จึงขอเล่าไว้เพื่อผู้ที่สนใจว่าแม้แต่ธรรมเนียมโบราณในการ “อ่อนกว่าผู้ตาย
ให้แต่งขาว สูงกว่าผู้ตายให้แต่งดำ” อันเคร่งครัดนั้นก็ยังมีข้อยกเว้นเช่นเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าฟ้า
สุนทรเทพสิ้นพระชนม์ ซึ่งเป็นพระเจ้าลูกเธอที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงเอ็นดูอย่างยิ่ง จึงมี
พระราชดำรัสว่า “ลูกคนนี้รักมากต้องนุ่งขาวให้” เช่นเดียวกันในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรง
พระภูษาขาวในงานพระเมรุพระเจ้าลูกเธอ กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงพระภูษาขาวในงานพระเมรุพระเจ้าลูกเธอ กรมขุนสุพรรณภาควดี เช่นกัน ทั้ง 3
กรณีนี้ เป็นการใช้สีขาวกับเจ้านายที่สิ้นพระชนม์และมีพระชนมายุน้อยกว่า ซึ่งตามหลักเกณฑ์แล้วจะต้องใช้
สีดำ

อ้างอิง “นุ่งขาว นุ่งดำ โขนผม: ธรรมเนียมไว้ทุกข์ในพิธีพระบรมศพ และพระศพเจ้านาย” โดย คุณ
นนทพร อยู่มั่งมี นิตยสารศิลปวัฒนธรรม ๓๒(๑๑) : ๑๔๘ – ๑๕๕ (กันยายน ๒๕๕๔)

โดยสรุป ไม่ว่าจะยึดถือธรรมเนียมโบราณหรือปัจจุบัน ก็ควรพึงทราบไว้ว่าธรรมเนียมโบราณมีมาเช่นนี้
และในปัจจุบันนั้น การแต่งกายไว้ทุกข์ในพิธีศพยึดถือตามหลักสากลแล้ว คือไปงานศพ ให้แต่งดำ

ในส่วนของการแต่งกายไว้ทุกข์ในชีวิตประจำวันนั้น มีความเคร่งครัดน้อยกว่ากัน เพราะในความเป็น
จริง คนเราคงยากจะหาชุดดำล้วนมาใส่เป็นประจำทุกวันเป็นระยะเวลาานาน ๆ จึงสามารถแต่งสีขาว ดำ เทาได้
โดยไม่ควรมีตราสัญลักษณ์ ตราภ.ป.ร. พระราชลัญจกรประจำพระองค์ ตราสัญลักษณ์มหามงคลเฉลิมพระ
ชนมพรรษา ตราสัญลักษณ์ฉลองสิริราชสมบัติครบ 70 ปี และตราสัญลักษณ์ประจำพระองค์ใด ๆ
สำหรับผู้ที่กำลังตั้งครุฑซึ่งหาชุดคลุมท้องสีดำได้ยาก หรือผู้ที่ต้องสวมเครื่องแบบ สามารถสวมปกอกแขนทุกข์
หรือก๊อตผ้าดำ หรือริบบิ้นดำที่แขนซ้ายเหนือข้อศอกได้ โดยล่าสุด (16 ต.ค. 59) ทางรัฐบาลมีประกาศ สามารถ
ติดเครื่องหมายสัญลักษณ์ไว้อาลัยเช่นการติดริบบิ้น หรือ ผ้าดำ แทนการแต่งกายด้วยชุดดำได้แล้ว
เป็นที่ทราบกันดีว่าเสื้อผ้าสีดำในระยะนี้มีราคาแพง เป็นที่ต้องการอย่างมาก ฉะนั้น หากพบเห็นผู้ที่ไม่ได้แต่ง
กายด้วยสีดำนั้น

โปรดเข้าใจว่าเขาอาจเป็นพี่น้องชาวไทยมุสลิม ซึ่งไม่อาจใส่สีดำเพื่อไว้ทุกข์ได้
โปรดเข้าใจว่าเขาอาจเป็นคุณแม่อำลิ่งตั้งครรภ์ ซึ่งไม่ยากจะหาชุดคลุมท้องสีดำเพื่อไว้ทุกข์ได้
โปรดเข้าใจว่าเขาอาจใส่เครื่องแบบของหน่วยงาน ซึ่งไม่อาจใส่สีดำเพื่อไว้ทุกข์ได้
โปรดเข้าใจว่าเขาอาจเป็นคนที่ต้องหาเช้ากินค่ำ ทุกวันหมายถึงหนี้ ซึ่งยังไม่สามารถมีเงินเหลือซื้อเสื้อผ้าสีดำ
เพื่อไว้ทุกข์ได้..

สังเกตว่าเขากลัดผ้าดำ หรือรีบปั้นดำไว้ที่แขนซ้ายหรือที่อกไหม

ถ้าไม่มี เรามาพริบบั้นดำเพื่อให้คนอื่นที่ต้องการกันไหม

อย่าถือโทษโกรธเคืองกับเรื่องสี่เสื่อกันเลย มีสติ มีเมตตา มีความอาทรต่อกัน